

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17709
Tarih : 30.04.2026

44209

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye’de gıda enflasyonu, kronik bir hâl almıştır. 2017 yılından itibaren küresel fiyat eğilimlerinden tamamen ayrılarak kontrolsüz bir yükseliş trendine giren bu süreç; tarımsal girdilerde dışa bağımlılığın sürmesi, lojistik maliyetlerini kontrol altında tutacak politikaların uygulanmaması ve bütüncül bir üretim planlamasının yapılamaması gibi yapısal sorunlardan beslenmektedir. Tarımda yaşanan maliyet baskısı üreticiyi toprağından uzaklaştırırken, tarladan rafa uzanan zincirdeki aşırı fiyatlanma, vatandaşların temel gıdaya dahi erişimini ciddi şekilde kısıtlamaktadır.

Son yıllarda yaşanan küresel salgın ve bölgesel çatışmalar, mevcut tarım politikalarındaki yetersizlikleri gizlemek için birer gerekçe olarak kullanılsa da, veriler Türkiye’nin gıda enflasyonunda dünyadan negatif yönde ayrıştığını açıkça ortaya koymaktadır. Küresel gıda endekslerinin gerileme kaydettiği dönemlerde dahi yurt içindeki artışın engellenememesi, sorunun mevsimsel döngüleri aşarak kalıcı bir arz krizine dönüştüğünü kanıtlar niteliktedir.

Geldiğimiz nokta itibarıyla 8-9 yıldır bitmek bilmeyen şiddetli gıda enflasyonu; üretim kapasitesindeki kan kaybıyla birleşerek gıda güvenliğini ulusal bir risk seviyesine taşımıştır. 2026 Nisan ayı itibarıyla çiftçinin bankalara olan borçlarının 1,3 trilyonu bulması, bu sorunun üretim (arz) tarafındaki köklerinin hâlâ çok güçlü olduğunu göstermektedir.

Tarımsal üretim maliyetlerindeki durdurulamayan artış, 2026 yılının ilk dört ayında çarpıcı bir boyuta ulaşmıştır. 1 Ocak tarihinde 54 lira olan mazot fiyatının 28 Nisan itibarıyla 72 liraya yükselmesi (%34 artış); üre gübresinin kilogram fiyatının 24 liradan 35 liraya çıkması (%46 artış), tarım ilacı fiyatlarının 2 bin TL’den 4,5 bin TL’ye fırlaması, yani sadece son iki ayda genel maliyetlerin %40-50 oranında artması üretim maliyetleri üzerindeki baskıyı tahammül edilemez ve sürdürülemez bir noktaya taşımıştır. Sektör temsilcileri, mevcut tarım politikalarının üreticiyi derin bir finansal çıkmaza sürüklediğini ve 2022-2025 yılları arasındaki şiddetli kuraklığın ardından gelen bu fahiş maliyet artışlarının, çiftçinin üretim gücünü neredeyse tamamen tasfiye ettiğini belirtmektedir. Bu kapsamda, borçların faizsiz olarak yapılandırılması ve vadelerin hasat döngüsüne uygun şekilde 5 yıla yayılması acil bir gereklilik olarak dile getirilmektedir. Ayrıca, tarımsal desteklemelerin üretim sürecinden çok sonra ödenmesinin enflasyonist ortamda bu kaynakları işlevsiz bıraktığı ve genel bütçeden tarıma ayrılan payın yasal sınırların altında kaldığı gerçeği, kapsamlı bir acil eylem planının hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda:

1. Çiftçinin banka ve kooperatiflere olan 1,3 trilyon liralık borç yükü için faizsiz yapılandırma takvimi oluşturuldu mu?
2. 1 Ocak'ta 54 TL olan mazotun 28 Nisan'da 72 TL'ye çıkmasının gıda enflasyonu üzerindeki çarpan etkisi nasıl kompanse edilecektir?
3. Üreticinin borç vadelerinin hasat döngüsüne uygun şekilde 5 yıla yayılması talebi bütçe disiplini çerçevesinde değerlendirilmekte midir?
4. Küresel gıda endeksleri gerilerken Türkiye'deki mutfak enflasyonunun dizginlenememesini hangi somut mali araçlarla engellemeyi planlıyorsunuz?
5. Tarımsal üretimdeki tıkanıklığın makroekonomik dengeler ve ulusal gıda güvenliği üzerindeki stratejik riski nasıl yönetilecektir?